

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО**

ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ

«СХВАЛЕНО»

на засіданні приймальної комісії ДУІТ

Протокол № 5 від 31 березня 2023 р.

Ректор ДУІТ

Надія БРАЙКОВСЬКА

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Вченою радою Інституту водного
транспорту

Протокол № 8 від 30 березня 2023 р.

Голова вченої ради

Олена ТИМОЩУК

ПРОГРАМА

вступного фахового випробування на навчання для здобуття

рівня вищої освіти – третього (освітньо-наукового)

зі спеціальності 053 «Психологія»

освітньо-наукової програми

«Психологія»

Київ 2023

ЗМІСТ	
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	3
2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ.....	4
3. ПИТАННЯ ДО ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ....	7
4. ПРИКЛАД ТИПОВОГО ЗАВДАННЯ.....	9
5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ.....	9
6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ.....	10
7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	11

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Відповідно до Правил прийому до Державного університету інфраструктури та технологій, Університет здійснює підготовку фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія». Дана програма призначена для випускників магістерських програм та осіб з освітньо-кваліфікаційним рівнем спеціаліста, які планують вступати на спеціальність 053 «Психологія», з метою отримання наукового ступеня доктора філософії.

Програма фахових випробувань зі спеціальності 053 «Психологія» (далі Програма) є нормативним документом Державного університету інфраструктури та технологій, який розроблено кафедрою психології та соціально-гуманітарних дисциплін на основі освітньо-наукової програми «Психологія» галузі знань 05 «Соціально-поведінкові науки», кваліфікація – доктор філософії з психології.

Програму вступного фахового випробування з психології було розроблено відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2023 році затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 15 березня 2023 року № 276, Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в Державному університеті інфраструктури та технологій в 2022 році, затверджених ректором ДУІТ 31 травня 2022 року, та з врахуванням положень стандарту вищої освіти зі спеціальністю 053 «Психологія» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20.07.2022 року № 646.

Вступне фахове випробування для аспірантури зі спеціальності 053 «Психологія» має на меті оцінювання рівня знань вступників з фахових психологічних дисциплін, їх розуміння закономірностей та суперечностей у розвитку психологічних знань, загальної теоретико-методологічної підготовки, а також вміння використовувати фундаментальні знання у галузі психології для розв'язання прикладних задач.

В основу програми покладено розділи дисциплін загальної психології психології розвитку та соціальної психології. Зарахування до Університету здійснюється за результатами вступного випробування в межах ліцензійного обсягу. Вступники складають письмове вступне випробування з фаху. Програма випробування включає три теоретичні питання.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ.

Тема 1. Предмет та завдання загальної психології.

Роль психології у сучасному світі. Співвідношення між життєвою та науковою психологією. Основні галузі психології. Місце психології у системі наук. Поведінка та внутрішній світ як сфери проявлення психічного життя людини. Класифікація психічних явищ.

Тема 2. Методи психології.

Методологічні принципи психології. Психологія як мультипарадигмальна наука. Категорії психології: відображення, психіка, свідомість, особистість, поведінка, діяльність, спілкування, образ, мотив, переживання, ставлення, дія. Методи природно-наукової і гуманітарної психології. Методи психологічної практики. Методологічні принципи психології.

Тема 3. Теорії особистості.

Психоаналітичні теорії: теорія З. Фрейда, індивідуальна теорія особистості Альфреда Адлера, аналітична психологія Карла Юнга, Егопсихологія Еріка Еріксона. Соціокультурна теорія особистості Карен Хорні. Гуманістичний психоаналіз Еріха Фрома. Гуманістична теорія особистості Абрахама Маслоу. Феноменологічна теорія особистості Карла Роджерса. Диспозиційний напрямок у теоріях особистості: Гордон Олпорт, Реймонд Кеттелл, Ганс Айзенк. Діяльнісні теорії: теорія С.Л. Рубінштейна Теорія О. М. Леонтьєва. Теорія особистості О.К. Дусавицького.

Тема 4. Індивідуально-психологічні властивості особистості

Темперамент в структурі особистості. Фізіологічна основа темпераменту. Вплив спадковості та середовища на темперамент. Гуморальні, факторні, конституціональні теорії темпераменту. Психологічні теорії темпераменту Я. Стреляу і В. М. Русалова Нервова система і темперамент (теорії І.П. Павлова, Б.М. Тєплова і В. Д. Небиліцина). Основні типи темпераменту та їх психологічні властивості.

Підходи до вивчення характеру. Природні та соціальні передумови характеру Типології характерів: К. Юнга, Г. Хейманса-Ле-Сенна, С. Шострома. Акцентуації характеру.

Поняття про здібності та їх види. Взаємозв'язок здібностей з іншими властивостями особистості. Здібності в структурі особистості. Креативність та творчі особистість.

Тема 5. Перцептивна сфера психічної діяльності людини.

Відчуття, сприйняття, сенсомоторна активність. Основні характеристики відчуттів та їх види. Основні психофізичні закономірності відчуттів та сприймання Теорії сприйняття. Загальна характеристика сприймання. Властивості сприйняття Природа перцептивного образу. Основні теоретичні уявлення про сприйняття Сприйняття простору і форми. Сприйняття руху і часу.

Тема 6. Когнітивна сфера психічної діяльності людини.

Пам'ять як базова функція психіки. Місце пам'яті в системі пізнавальних процесів. Основні концепції та теорії пам'яті. Закономірності процесу

запам'ятовування, збереження відтворення та забування інформації. Спогад, пригадування, реконструкція. Розлади пам'яті. Закономірності ремінісценції. Види пам'яті. Передумови продуктивного запам'ятовування. Семантична організація матеріалу і запам'ятовування. Загальні закономірності пам'яті.

Мислення як опосередкована форма відображення дійсності. Теоретичні підходи до дослідження мислення. Основні фази розумового процесу (ухвалення рішення). Аналітико-синтетична природа мислення. Основні закономірності процесу пізнання. Розвиток мислення (філогенетичний і онтогенетичний аспекти). Історична обумовленість розумової діяльності. Співвідношення мислення і мови. Значення зовнішніх предметних дій для становлення мислення. Мова в системі пізнавальних процесів. Виникнення і перші етапи розвитку мови у дитини. Основні функції мови. Види мови. Засоби невербальної комунікації.

Тема 7. Уява та увага.

Поняття про уяву. Форми прояву уяви. Функції уяви в пізнавальній діяльності. Форми перетворення образів уяви. Довільна і мимовільна уява. Відтворююче і перетворююче (творче) уявлення. Критерії і методи оцінки креативності. Прийоми уяви та способи її активізації. Уява в структурі різних форм діяльності. Творчі здібності особистості. Теорії творчості.

Поняття про увагу. Властивості уваги. Теоретичні підходи до дослідження уваги. Психофізіологічні основи уваги. Методи дослідження уваги. Закономірності формування довільної уваги.

Тема 8. Емоційно-вольова сфера особистості.

Механізм виникнення емоцій. Функції емоцій. Теорії емоцій. Класифікація емоцій, загальна характеристика емоційних станів. Загальні закономірності емоційних процесів. Емоційність як особистісна особливість. Емоційний інтелект: структура, загальна характеристика. Місце волі у системі психологічних феноменів. Загальна характеристика мимовільної, довільної та вольової дії. Підходи до вивчення волі, теорії волі. Структура вольового акту.

РОЗДІЛ 2. СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ

Тема 9. Місце соціальної психології в системі наукового знання

Предмет соціальної психології. Взаємовідносини соціальної психології з іншими науками. Перспективи і найближчі завдання розвитку соціальної психології в Україні. Передумови виникнення та становлення соціальної психології як самостійної науки. Розвиток соціально-психологічних ідей у руслі соціально-філософських і соціологічних навчань. Витоки соціально-психологічних ідей в античній філософії. Соціально-психологічні проблеми в працях філософів нового часу. Основні напрямки соціальної психології. Соціальнопсихологічні теорії: «психологія народів», «психологія мас», теорії «інстинктів соціальної поведінки». Експериментальний період розвитку соціальної психології в ХХ столітті. Впровадження соціальної психології в систему виробництва, пропаганди та інших сфер суспільного життя. Сучасні напрямки соціальної психології: необіхевіоризм, теорії розвитку групи В. Бенніга і Г. Шепарда, В. Шутца, когнітивні теорії: «теорії середнього рангу», теорія структурного балансу Ф. Хайдера, теорія комунікативних актів Т. Ньюкома, теорія когнітивного дисонансу Л. Фестінгера; теорія конгруентності І. Осгуда і П. Танненбаума. Концепція Дж. Міда. Символічний інтеракціонізм.

Рольові теорії. Поняття ролі. Міжролевої і внутріролевого конфлікту. Теорія референтної групи.

Тема 10. Соціальна психологія груп

Проблема групи в соціальній психології. Основні характеристики групи. Позиція, статус, роль особистості в групі. Групові норми та цінності. Класифікація груп, що вивчаються соціальною психологією. Психологія великих соціальних груп. Структура психології великих соціальних груп. Особливості дослідження психології великих соціальних груп.

Психологічні особливості етнічних груп. Традиції їх дослідження в соціальній психології. Психологія нації. Проблема етноцентризму в соціальній психології. Поняття «етнічного стереотипу».

Проблеми дослідження малих груп в соціальній психології. Поняття малої групи та класифікація малих груп. Структура малої групи. Положення індивіда в групі. Проблема розвитку групи. Динамічні процеси в малій групі. Механізми формування малих груп. Феномен групового тиску. Види впливу групи на особистість. Групові згуртованість. Соціометричні індекси групової згуртованості. Лідерство керівництво в малих групах. Теорії лідерства. Ухвалення групового рішення. Явище «поляризації групи». Феномен «зрушення ризику». Методи підвищення ефективності прийняття рішень групою: «брейнсторминг», «синектика» і ін.

Соціально-психологічний аналіз міжгрупових відносин. Феномен «внутрішньогрупового фаворитизму». Вплив міжгрупової взаємодії на внутрішньогрупові процеси.

Тема 11. Соціально-психологічні закономірності спілкування і взаємодії людей

Структура і функції спілкування. Спілкування і діяльність. Спілкування як обмін інформацією. Специфіка комунікативного процесу між людьми. Види комунікацій. Вербальна комунікація. Види невербальної комунікації, спілкування як обмін діями. Теорії діадичної взаємодії. Проблеми кооперації і конфлікту. Взаємодія як форма організації спільної діяльності. Спілкування як сприйняття людиною людиною. Основні напрямки експериментальних досліджень міжособистісного сприйняття. Механізми міжособистісного сприйняття. Процес стереотипізації. Каузальна атрибуція. Емоційна сторона міжособистісного сприйняття міжособистісна атракція. Засоби підвищення точності міжособистісного сприйняття. Механізми впливу в процесі спілкування. Зараження як спосіб групового впливу. Явище паніки. Навіювання як цілеспрямоване, неаргументоване вплив. Феномен контрсугестії. Умови ефективності навіювання. Наслідкування.

РОЗДІЛ 3. ПСИХОЛОГІЯ РОЗВИТКУ

Тема 12. Загальні положення психології розвитку

Проблема періодизації психічного розвитку. Сенситивні періоди розвитку людини. Показники зрілості особистості. Основні концепції психічного розвитку. Загальні закономірності розвитку дитини. Поняття про соціальну ситуацію розвитку особистості. Поняття про провідну діяльність, види провідних діяльностей. Теорія прихильності Дж. Боулбі. Закономірності та динаміка психічного розвитку в онтогенезі. Співвідношення понять «розвиток» та «формування». Особливості

психічного розвитку. Рушійні сили розвитку психіки. Навчання, виховання і розвитку психіки.

Тема 13. Психологія дитинства

Криза новонародженості та комплекс поживлення. Соціальна ситуація розвитку немовляти. Пізнавальний розвиток немовляти. Спілкування з дорослими як провідна діяльність. Основні новоутворення віку. Особливості розвитку новонародженого. Комплекс поживлення. Соціальна ситуація розвитку немовляти. Пізнавальний розвиток немовляти. Особливості розвитку немовля. Новоутворення періоду немовляти. Криза першого року життя. Сенсорний розвиток дітей першого року життя.

Загальна характеристика розвитку дитини до трьох років. Маніпулятивна та предметна діяльність як провідний вид діяльності. Криза трирічного віку.

Психічний розвиток дитини дошкільного віку. Соціальна ситуація розвитку та провідна діяльність. Новоутворення дошкільного віку. Розвиток мови. Криза семи років. Психологічна готовність дошкільника до навчання: інтелектуальна та особистісна.

Загальна характеристика ситуації розвитку та провідна діяльність молодшого школяра. Навчальна діяльність молодшого школяра. Новоутворення молодшого шкільного віку.

Психологічна характеристика підліткового віку: соціальна ситуація розвитку та провідна діяльність. Психологічний зміст підліткової кризи, основні підліткові реакції. Спілкування в підлітковому віці. Феномен дружби.

Психологічна характеристика ранньої юності: соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність та основні новоутворення. Психологічна характеристика дорослості.

Тема 14. Психологія дорослості

Періодизація дорослості. Особливості соціальної ситуації розвитку у період дорослості. Феномен девальвації дорослості. Нормативні кризи дорослості. Психологічні ознаки зрілості.

Тема 15. Психологія старіння та старості

Старість як психологічне явище. Теорії старіння. Суб'єктивні смисли та вікові завдання старості. Психологічні особливості людини у старості. Феномен «changeaging».

3. ПИТАННЯ ДО ВСТУПНОГО ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

1. Роль психології в сучасному світі.
2. Загальна характеристика методів психології.
3. Категорії психології. Принципи психології.
4. Особистість як продукт суспільно-історичного та онтогенетичного розвитку.
5. Соціальні та економічні передумови особистісної форми поведінки.
6. Психоаналітичні теорії: загальне концепції та принципи.
7. Диспозиційний напрямок у теоріях особистості.
8. Гуманістичний та феноменологічний напрямки у теоріях особистості.

9. Основні принципи гуманістичної теорії А. Маслоу та К. Роджерса. Я-концепція.
10. Теорія особистості С.Л. Рубінштейна
11. Мотиваційно-потребні сфера особистості.
12. Основні концепції темпераменту.
13. Місце характеру в структурі індивідуальності.
14. Проблеми психології здібностей.
15. Поняття відчуття та його основні характеристики.
16. Сприйняття. Властивості сприйняття. Теорії сприйняття.
17. Пам'яті в системі пізнавальних процесів. Загальна характеристика.
18. Мислення як опосередкована форма відображення дійсності. Теоретичні підходи дослідження мислення.
19. Мислення як процес рішення задачі. Методи вивчення мислення.
20. Мова. Місце мови в системі пізнавальних процесів.
21. Основні функції мови. Види мови.
22. Характеристика уяви та її функцій в пізнавальній діяльності людини.
23. Поняття про увагу. Властивості уваги. Закономірності формування довільної уваги.
24. Класифікація емоцій. загальна характеристика емоційних станів. Функції емоцій.
25. Теорії емоцій і волі.
26. Місце соціальної психології в системі наукового знання.
27. Розвиток соціально-психологічних ідей у руслі соціально-філософських і соціологічних досліджень.
28. Перші соціально-психологічні теорії.
29. Основні теоретичні орієнтації сучасної соціальної психології.
30. Необихевіоризм в сучасній соціальній психології.
31. Сучасні психоаналітичні теорії в соціальній психології.
32. Когнітивна орієнтація в соціальній психології.
33. Інтеракціоналізм як «соціологічна» орієнтація в соціальній психології.
34. Методологічні проблеми соціально-психологічних досліджень.
35. Соціально-психологічні закономірності соціалізації.
36. Психологія соціальної установки.
37. Психологія соціального пізнання.
38. Проблематика психології великих соціальних груп.
39. Проблеми дослідження малих груп в соціальній психології.
40. Конфлікт: витоки, динаміка і способи вирішення.
41. Комунікативні аспекти спілкування.
42. Соціально-перцептивні аспекти спілкування.
43. Динамічні процеси в малій групі.
44. Ухвалення рішення в групі.
45. Соціально-психологічні чинники ефективності малої групи.
46. Психологія міжгрупових відносин.
47. Компетентність зі спілкуванням і способи її розвитку.
48. Основні напрямки прикладних досліджень у соціальній психології.
49. Психологія керівництва і лідерства.
50. Невербальна комунікація.
51. Проблема періодизації психічного розвитку людини.

52. Сенситивні періоди розвитку людини.
53. Показники зрілості особистості.
54. Основні концепції психічного розвитку.
55. Загальні закономірності розвитку дитини.
56. Поняття про соціальну ситуацію розвитку особистості.
57. Поняття про провідну діяльність, види провідних діяльностей, зв'язок з віковим розвитком.
58. Особливості розвитку новонародженого. Комплекс поживлення.
59. Соціальна ситуація розвитку немовляти та пізнавальний розвиток немовляти.
60. Особливості розвитку та новоутворення періоду немовляти.
 1. Криза першого року життя. Сенсорний розвиток дітей першого року життя.
61. Психічний розвиток у ранньому дитинстві. Криза трьох років життя.
62. Психічний розвиток дитини дошкільного віку.
63. Соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність та новоутворення дітей дошкільного віку.
64. Характеристика переживання кризи семи років.
65. Психологічна готовність дошкільника до навчання: інтелектуальна та особистісна.
66. Загальна характеристика ситуації розвитку та провідна діяльність молодшого школяра.
67. Навчальна діяльність молодшого школяра.
68. Новоутворення молодшого шкільного віку.
69. Психологічна характеристика підліткового віку: соціальна ситуація розвитку та провідна діяльність.
70. Психологічний зміст підліткової кризи, основні підліткові реакції.
71. Стікування в підлітковому віці.
72. Феномен дружби.
73. Психологічна характеристика ранньої юності: соціальна ситуація розвитку, провідна діяльність та основні новоутворення.
74. Психологічна характеристика дорослості.
75. Пізня дорослість (старість): геронтопсихологія життя, смерті та вмирання.

4. ПРИКЛАД ТИПОВОГО ЗАВДАННЯ

1. Загальна характеристика методів психології.
2. Інтеракціоналізм як «соціологічна» орієнтація в соціальній психології.
3. Психологічний зміст підліткової кризи, основні підліткові реакції.

5. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

Використання допоміжного матеріалу:

Під час проведення вступного випробування абітурієнту забороняється використовувати сторонні джерела інформації – допоміжні матеріали, мобільні пристрої, довідники та технічні засоби за виключенням калькулятора, але не з мобільного телефону.

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

1. Оцінювання здійснюється за результатами відповідей на три екзаменаційні завдання.

2. Відповідь на кожне завдання білету оцінюється за 100-бальною шкалою:

Бали Ri	Критерії оцінювання відповіді на кожне завдання білету
95...100	Абітурієнт володіє глибокими і ґрунтовними знаннями в обсязі програми навчальної дисципліни, усвідомлено використовує їх для прийняття правильних та обґрунтованих технічних рішень в нестандартних ситуаціях. Абітурієнт продемонстрував уміння та навички достатні для одержання відмінного безпомилкового розв'язку завдання в повному обсязі та отримав правильну відповідь.
85...94	Абітурієнт володіє узагальненими знаннями в обсязі програми навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх для прийняття правильних рішень в нестандартних ситуаціях. Абітурієнт продемонстрував уміння та навички достатні для правильного розв'язку та отримання правильної відповіді.
75...84	Абітурієнт самостійно і логічно відтворює матеріал, в обсязі програми навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх для прийняття правильних рішень в нестандартних ситуаціях. Абітурієнт продемонстрував уміння та навички для правильного розв'язку завдання та отримання відповіді з несуттєвими помилками або нерациональним способом розв'язку, чи при розв'язанні допущені помилки в математичних обчисленнях.
65...74	Абітурієнт виявляє знання і розуміння основних теоретичних положень в обсязі програми навчальної дисципліни, обґрунтовано використовує їх для прийняття правильних рішень в стандартних ситуаціях, але має труднощі у використанні умінь у нестандартних умовах. Абітурієнт при розв'язку завдання та одержані відповіді допускає суттєві помилки.
60...64	Абітурієнт володіє базовими знаннями в обсязі програми навчальної дисципліни, що дозволяє використовувати їх для прийняття обґрунтованих рішень тільки в стандартних ситуаціях. Завдання виконано задовільно - частково наведені лише декілька кроків, окремі формули, в відповіді допущені суттєві помилки.
0	Абітурієнт не проявив базові знання в обсязі програми навчальної дисципліни, або володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні. Відповідь або

відеутня, або не правильна, не відповідає змісту питання, аб отримана за допомогою сторонніх джерел інформації.

3. Сумарна оцінка відповіді на екзаменаційний білет оцінюється з 100-бальною шкалою, як середнє арифметичне значення балів оцінок з кожного питання округлене до найближчого цілого.

$$R_0 = \frac{R_1 + R_2}{2}$$

4. Максимальна кількість балів, які можна отримати за відповідь на екзаменаційний білет – 100 балів.

5. Перерахунок балів сумарної оцінки в підсумок додаткового вступного випробування абітурієнта, згідно критеріїв ECTS, визначається за такою шкалою:

Сума набраних балів, R_0	Оцінка
95...100	A
85...94	B
75...84	C
65...74	D
60...64	E
менше 60	Fx

6. Перерахунок балів фахового вступного випробування абітурієнта в 200-бальну шкалу для формування конкурсного балу проходить за такою таблицею:

Таблиця відповідності оцінок РСО (60 – 100 балів) оцінкам ЄВІ (100 – 200 балів)

Оцінка РСО	Оцінка ЄВІ	Оцінка РСО	Оцінка ЄВІ	Оцінка РСО	Оцінка ЄВІ	Оцінка РСО	Оцінка ЄВІ
60	100.0	70	125.0	80	150.0	90	175.0
61	102.5	71	127.5	81	152.5	91	177.5
62	105.0	72	130.0	82	155.0	92	180.0
63	107.5	73	132.5	83	157.5	93	182.5
64	110.0	74	135.0	84	160.0	94	185.0
65	112.5	75	137.5	85	162.5	95	187.5
66	115.0	76	140.0	86	165.0	96	190.0
67	117.5	77	142.5	87	167.5	97	192.5
68	120.0	78	145.0	88	170.0	98	195.0
69	122.5	79	147.5	89	172.5	99	197.5
						100	200.0

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Галян І. М. Психодіагностика: навч. посіб. Київ: Академвидав, 2009. 464 с.
2. Занюк С. С. Психологія мотивації: навч. посіб. Київ: Либідь, 2002. 304 с.
3. Зелінська Т. М. Практикум із загальної психології: навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл. / Т. М. Зелінська, І. В. Михайлова. Київ: Каравела, 2010. 272 с.
4. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / За ред. В.О. Моляко, О.Л. Музики. Житомир: Рута, 2006. 320 с.

5. Палій А. А. Диференціальна психологія. Київ, 2010
6. Рибалка В.В. Теорії особистості у вітчизняній психології. Київ: Педагогічна думка, 2001. 114 с.
7. Роменець В.А. Історія психології ХІХ-початкуХІХ століття. Київ: Вища школа, 1995. 614 с.
8. Коваленко А.Б., Корнєв М.Н. Соціальна психологія: Підручник. Київ: Геопринт, 2006. 400 с.
9. Основи соціальної психології: підручник для закладів вищої освіти / за ред М. М. Слюсаревського. Київ: Талком, 2018. – 580 с.
10. Панок В.Г. Прикладна психологія, теоретичні проблеми: монографія. Київ Ніка-Центр, 2017. – 188 с.
11. Прикладна психологія: навчальний посібник / В. М. Павленко, І. В. Кряж О. Л. Луценко та ін.; за ред. В. М. Павленко. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015 532 с.
12. Соціальна психологія : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська та інші. Київ: КІП ім. Ігоря Сікорського, 2019. 254 с.
13. Шахова О.Г. Соціальна психологія особистості. Навчальний посібник. Харків: «Контраст», 2019. 116 с.
14. Вікова та педагогічна психологія: Навч. посіб. / О.В. Скрипченко,Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчукта ін. Київ: Просвіта, 2001, 416 с.
15. Канавец Р. Вікова психологія. Навчальний посібник. Київ: Алерта, 2019.122 с.
16. Павелків Р.В. Вікова психологія. Київ: Кондор, 2015. 469 с.
17. Савчин М.В. Вікова психологія. Київ: Академвидав, 2005. 202 с.
18. Ушакова І.М. Вікова психологія: курс лекцій. Харків: НУЦЗУ, 2016. 123 с.

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Кандидат психологічних наук, доцент,
в.о. завідувача кафедри психології та
соціально-гуманітарних дисциплін

Людмила ДОЦЕНКО

Кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології та
соціально-гуманітарних дисциплін

Інна КАРЯКА